

забезпечити наявність різноманітних художніх матеріалів та літературних творів, які сприятимуть розвитку дітей.

Педагоги повинні володіти необхідними знаннями та навичками для організації художньо-мовленнєвої діяльності, знати специфіку роботи з дітьми старшого дошкільного віку, бути творчими та ініціативними [3, с. 98].

Отже, формування художньо-мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти є багатокомпонентним процесом, який вимагає системного підходу, інтеграції різних видів діяльності, створення сприятливих умов для розвитку та підготовки висококваліфікованих педагогів. Це забезпечує всебічний розвиток дітей, формування у них естетичних почуттів, творчих здібностей та морально-етичних якостей, необхідних для успішного подальшого навчання та соціалізації.

Список використаних джерел

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи [бібліотека з освітньої політики] / Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина та ін. ; за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : КІС, 2004. 112 с.
2. Мовленєвий компонент дошкільної освіти : Навчально-методичний посібник / Укладач А. М. Богущ. Одеса : Ярослав, 2004. 74 с.
3. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 152 с.

*Ірина Дутко,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Валентина Борова,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

ЗНАЧЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема розвитку логічного мислення особистості є однією з центральних в психології і педагогіці, оскільки прогрес суспільства

— це шлях постійного інтелектуального пошуку, долання стереотипів і вироблення нових, нестандартних, часто несподіваних ідей, креативних підходів і шляхів до їх втілення [1].

Одним із засобів розвитку логічного мислення дітей дошкільного віку є дидактична гра [2].

Дидактична гра являє собою багатопланове складне педагогічне явище: вона є і ігровим методом навчання дітей дошкільного віку, і формою навчання, і самостійною ігровою діяльністю, і засобом всебічного розвитку особистості дитини.

А. Мельничук пропонує свою класифікацію дидактичних ігор: гра-подорож, гра-доручення, гра-припущення, гра-загадка, гра-бесіда. За змістом дидактичні ігри діляться на ігри з ознайомлення з навколишнім, розвиток мовлення, формування математичних уявлень, музичні ігри тощо. За ступенем активності дітей і вихователя дидактичні ігри поділяються на ігри-заняття і автодидактичні ігри. За наявністю ігрового матеріалу ігри поділяються на: ігри з предметами та іграшками, настільно-друковані, словесні [4, с. 54].

Дидактичні ігри з предметами дуже різноманітні за ігровими матеріалами, змістом, організацією проведення. Як дидактичні матеріали використовуються іграшки, реальні предмети (побутові предмети, знаряддя праці, вироби декоративно-прикладного мистецтва тощо), об'єкти природи (овочі, фрукти, шишки, листя, насіння) [4, с. 55].

Ігри з предметами дають можливість вирішувати різні виховні та освітні завдання: розширювати та уточнювати знання дітей, розвивати мисленнєві операції (аналіз, синтез, порівняння, розрізнення, узагальнення, класифікація), вдосконалювати мовлення (уміння називати предмети, дії з ними, їх якості, призначення; описувати предмети, складати та відгадувати загадки про них; правильно вимовляти звуки мовлення), виховувати довільність поведінки, пам'яті, уваги.

Серед ігор з предметами особливе місце займають сюжетно-дидактичні ігри та ігри-інсценування. У сюжетно-дидактичних іграх діти виконують певні ролі, наприклад продавця, покупця в іграх типу «Магазин», пекарів у грі «Пекарня», кравчині та швачки в грі

«Ательє» тощо. Ігри-інсценування допомагають уточнити уявлення про різні побутові ситуації («Лялька Наталка захворіла», «Облаштуємо ляльці кімнату»), про літературні твори («Подорож до країни казок»), про норми поведінки («Що таке добре і що таке погано», «В гостях у ляльки Ясі»).

Для розвитку координації дрібних рухів і зорового контролю за ними організовуються ігри з дидактичними іграшками моторного характеру. Для малюків використовуються численні варіанти ігор з прокочуванням кульок по жолобку, з гірки, у ворітця, а також ігри з вкладками, розбірними яйцями, кулями, вежами. Дітям 4-6 років призначені ігри з дрібницями, кеглями, більбоке, настільним більярдом. Особливо велика роль таких ігор на межі переходу до шкільного навчання. Розвиток координації рухів передпліччя, кисті та особливо пальців рук, чіткий зоровий контроль за цими рухами є важливими передумовами для підготовки дитини до оволодіння письмом. У таких іграх виховуються обережність, терпіння, наполегливість, кмітливість, розвивається вміння орієнтуватися у просторі [1, с. 107].

Настільно-друковані ігри різноманітні за змістом, навчальними завданнями, оформленням. Вони допомагають уточнювати та розширювати уявлення дітей про навколишній світ, систематизувати знання, розвивати мисленнєві процеси.

Серед дидактичних ігор для дошкільників переважають ігри, в основі яких лежить парність картинок, підібраних за схожістю. Спочатку дітям пропонують ігри, у яких потрібно підібрати з безлічі картинок пари абсолютно однакових (дві рукавички, два червоні яблука). Далі завдання ускладнюються: картинки треба об'єднати за змістом (знайти дві машини, з яких одна легкова, інша вантажна). Нарешті, старшим дошкільникам доцільно пропонувати відшуковувати пари серед предметів, що відрізняються один від одного просторовим розташуванням, формою, особливостями забарвлення.

У лото дитина повинна до картинки на великій мапі підібрати тотожні зображення на маленьких картках. Тематика лото різноманітна: «Зоологічне лото», «Квіти квітнуть», «Ми рахуємо», «Казки» тощо.

У доміно принцип парності реалізується через підбір карток при черговості ходу. Тематика доміно охоплює різні області дійсності: «Іграшки», «Геометричні фігури», «Ягоди», «Герої мультфільмів» тощо.

В іграх типу «Лабіринт», призначених для дітей старшого дошкільного віку, використовуються ігрове поле, фішки, рахунковий кубик. Кожна гра присвячена якійсь темі, іноді казковій («Щенячий патруль», «Людина-паук», «Сонік»). Діти «подорожують» по ігровому полю, кидаючи по черзі кубик і пересуваючи свої фішки. Ці ігри розвивають просторову орієнтацію, вміння передбачати результат дій [4].

Поширені настільно-друковані ігри, влаштовані за принципом розрізних картинок, складних кубиків, на яких зображений предмет або сюжет ділиться на кілька частин. Ці ігри сприяють розвитку логічного мислення, зосередженості, уваги.

Наразі популярні пазли (від англ. puzzle - гра на витривалість), де картинки різного змісту (зображення сценок з мультфільмів, тварин, замків) розділені на безліч частин (від 32 до 250).

Словесні ігри відрізняються тим, що процес вирішення навчального завдання здійснюється в розумовому плані, на основі уявлень і без опори на наочність. Тому словесні ігри проводять переважно з дітьми середнього і старшого дошкільного віку. Серед цих ігор багато народних, пов'язаних із забавлянками, прислів'ями, загадками, перевертаннями, частина яких доступна і малюкам завдяки образності мовного оформлення, побудованого на діалозі, близькості за змістом дитячому досвіду. Окрім мовленнєвого розвитку, формування слухової уваги за допомогою словесних ігор створюється емоційний настрій, удосконалюються мисленнєві операції, виробляються швидкість реакції, вміння розуміти гумор [2].

Дидактичні ігри використовуються на заняттях і у самостійній діяльності дітей. Як ефективний засіб навчання, вони можуть бути складовою частиною заняття, а в групах раннього віку – основною формою організації навчального процесу.

Отже, дидактичні ігри відіграють важливу роль у формуванні та розвитку логічного мислення дітей дошкільного віку, вони

сприяють формуванню у дітей умінь і навичок, необхідних для розв'язання різних завдань, розвитку їхнього інтелекту і пізнавальної активності.

Список використаних джерел

1. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Просвіта, 2001. 416 с.
2. Гавриш Н., Безсонова О. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дошкільників: методичний посібник. Київ: Слово, 2015. 120 с.
3. Ладивір С. Логічне мислення старших дошкільнят: індивідуальні особливості. *Дошкільне виховання*. 2006. № 11. С. 3-6.
4. Мельничук А. І. Дидактичні ігри як засіб адаптації шестирічної дитини до навчання та виховання. *Дошкільне виховання*. 2019. №16. С. 54-58.

*Марія Дячук,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Валентина Борова
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР

Розвиток логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку є однією з важливих задач сучасної дошкільної освіти, оскільки саме на цьому етапі відбувається формування основних інтелектуальних процесів, що визначають майбутню навчальну діяльність дитини. Важливою умовою ефективного розвитку логічних операцій у дошкільників є створення сприятливих умов для їхнього пізнавального розвитку, де значне місце займають дидактичні ігри.

Дидактичні ігри – це особливий вид діяльності, який поєднує в собі навчальні та ігрові елементи, спрямовані на засвоєння знань і розвиток мислення дитини. Саме завдяки цим іграм дошкільники здобувають практичні навички логічного мислення, які згодом стануть основою для подальшого навчання в школі.